

Slutevaluering af frikommuneforsøget

03 Informeret samtykke til tandbehandlinger

Forsøget er udført af: Familie- & Børnesundhed, Tandplejen,
v/ overtandlæge Helle Ulv Ron, helle.ron@fredericia.dk, 7210 6738.

Forfatter: Helle Ulv Ron.

31. marts 2016

Sag 16/980

Indhold

1. Forord

2. Sammenfatning

3. Beskrivelse af forsøget

- 3.1. Baggrunden
- 3.2. Formål og forventede resultater
- 3.3. Målgruppen
- 3.4. Projektets aktiviteter
- 3.5. Forsøgets forløb

4. Evalueringsmetode

5. Forsøgets resultater

- 5.1. Effekter for målgruppen
- 5.2. Økonomiske effekter
- 5.3. Øvrige positive eller negative virkninger
- 5.4. Afsluttende bemærkninger

1. Forord

Bestemmelserne i patientretsstillingsloven (lov nr. 482 af 1. juli 1998 om patienters retsstilling) har til formål at sikre, at patienters værdighed, integritet og selvbestemmelsesret respekteres. Loven indeholder bl.a. regler om sundhedspersoners pligt til at give information og indhente samtykke til behandling mv. og om betingelserne for sundhedspersoners videregivelse af helbredsoplysninger mv. i forbindelse med behandling eller til andre formål. Bestemmelserne er blevet smidiggjort i forhold til tidligere lovgivning. Patienten skal således ikke løbende give sit samtykke i forbindelse med behandling mv. og i forbindelse med videregivelse af helbredsoplysninger mv. Det forudsætter imidlertid, at patienten er fuldt informeret om, at patienten altid vil kunne nægte en given undersøgelse, behandling eller videregivelse af helbredsoplysninger mv., medmindre andet fremgår af lovgivningen.

Fredericia Kommunes tandpleje anmodede den 7. januar 2014 Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse om godkendelse af frikommuneforsøg vedrørende fravigelse af kravet om informeret samtykke til tandlægebehandlinger. Ministeriet for sundhed og forebyggelse godkendte frikommuneforsøget.

Med denne godkendelse kunne Fredericia kommunes tandpleje indtil den 31. december 2015 således uden at indhente forudgående udtrykkeligt samtykke:

- indkalde børn i klassen.
- foretage undersøgelser, dog uden brug af røntgen.
- foretage afpudsning og tandrensning.
- give mundhygiejneinstruktion, samt
- foretage behandlinger m.v., der ikke betragtes som mere indgribende end dette.

Med godkendelsen kan Fredericia Kommunes tandpleje endvidere på baggrund af et generelt, udtrykkeligt samtykke, som hviler på fyldestgørende generel information af forældrene:

- foretage fluorbehandlinger samt
- foretage undersøgelser med brug af røntgen i diagnostisk øjemed.

2. Sammenfatning

Med frikommuneforsøget ønskede vi at kunne indkalde børn til undersøgelser, afpudsning, tandrensning og mundhygiejneinstruktioner uden at indhente forudgående, udtrykkeligt samtykke.

Dette blev afprøvet under forsøget og gav stor ressourcebesparelse og effektivitet for Tandplejen, da vi kunne kalde børn i klassen ved udeblivelser fra andre borgere og undgå at give nye tider til afpudsninger, tandrensninger og mundhygiejneinstruktioner. Endvidere var det også en stor ressourcebesparelse, at vi kunne undlade telefonopringninger, brevskrivelser mv. for at sikre forældrenes samtykke.

En anden effekt var, at det gav os mulighed for at tilse udsatte børn, hvis forældre ofte er svære at få kontakt med.

Ved frikommuneforsøget ønskede vi også, at kunne nøjes med et generelt samtykke fra forældrene til røntgen og fluorbehandlinger.

Dette blev ligeledes afprøvet under forsøget og gav stor ressourcebesparelse og effektivitet for Tandplejen, da det var nok at spørge forældrene en gang og ikke hver gang røntgen eller fluorbehandling blev anbefalet.

Samtidig gav det os mulighed for at sikre, at flere børn fik foretaget røntgen og fluorbehandlinger i forbindelse med undersøgelsen og derved sparet både tandplejens, forældrenes, skolens og børnenes tid med nye aftaler.

3. Beskrivelse af forsøget

3.1. Baggrund

I Fredericia Kommunes tandpleje er organisationen decentral, således har vi skoleklinikker i seks skoledistrikter. Det betyder, at vi kan drage fordel af nærheden til børnene, herunder mulighed for at spare skolernes undervisningstid i og med, at langvarig transport til centrale klinikker kan undgås. Størstedelen af forældrene er også glade for vores mulighed for at børnene selv kommer til undersøgelser, da de herved sparer arbejdstid. Forældre, der ikke ønsker at deres børn deltager i undersøgelser på skoleklinikkerne, har altid kunne vælge selv at følge børnene til undersøgelse. Børn fra resourcesvage familier får også et bedre tandplejetilbud, når vi kan hente dem på skolen uden forældres samtykke. Endvidere har Tandplejen bedre mulighed for ressourceudnyttelse ved f.eks. udeblivelser fra andre patienter.

3.2. Formål og forventede resultater

Formålet med frikommuneforsøget var at forbedre kvaliteten af Tandplejens service overfor borgerne, understøtte en bedre ressourceudnyttelse og øge effektiviteten af vores opgaveløsning – herunder at give bedre mulighed for børn fra resourcesvage familier til at modtage tandpleje.

Vi forventede at opnå en bedre ressourceudnyttelse, at kunne undgå tunge bureaukratiske procedurer og at kunne sikre tandpleje for udsatte børn.

3.3. Målgruppen

Målgruppen var skolebørn fra kommunens skoler. Det er børn og unge i alderen 7-15 år og målgruppen er derfor også indirekte deres forældre som forældremyndighedsindehavere.

3.4. Projektets aktiviteter

Forsøget har indebåret, at skolebørnene – uden forudgående indhentning af forældresamtykke – er blevet indkaldt i klassen til undersøgelser, har fået foretaget undersøgelser, afpudsning og tandrensning om nødvendigt og modtaget mundhygiejneinstruktioner.

Forsøget har indebåret, at skolebørnene – på baggrund af et generelt udtrykkeligt informeret samtykke – har fået foretaget fluorbehandlinger samt undersøgelser med brug af røntgen i diagnostisk øjemed.

Sidstnævnte samtykke blev indhentet ved tilsendelse af en formular, som forældrene skulle udfylde og barnet medbringe til undersøgelsen. Hvis barnet ikke medbragte denne seddel, blev forældrene ringet op for at bede om tilsagn til røntgen eller fluorbehandling. Såfremt forældrene ikke kunne træffes, fik børnene en ny tidsaftale til røntgen eller fluorbehandling med hjem.

3.5. Forsøgets forløb

Forsøget blev iværksat i de eksisterende rammer på de seks skoleklinikker.

Specielt omkring det generelle samtykke fra forældrene til røntgen og fluorbehandlinger er forskellige modeller taget i brug for at sikre mindst muligt ressourceforbrug. Herunder kan nævnes:

- Opkald til forældre forud for undersøgelserne for at få en generel accept til røntgen og fluor.
- Oprettelse af breve om samtykke, sendt via skoleintra eller på e-boks, som barnet skal medbringe til undersøgelsen.
- Opkald til forældrene under undersøgelserne.

Det har været et vilkår, at det kan være svært at træffe forældrene i arbejdstiden. Det har ligeledes været store udfordringer med, at børnene har glemt de tilsendte breve om samtykke til røntgen og fluor.

4. Evalueringsmetode

Evalueringen er foretaget ved opsamling af informationer fra det berørte klinikpersonale.

Informationerne vedrører såvel personalets egne erfaringer af forsøget som forældres udsagn.

5. Forsøgets resultater

Med hensyn til forsøgets to dele har resultaterne været meget positive.

Det er klart en stor fordel for at bedre udnyttelsen af vores ressourcer, at vi ikke skal indhente forudgående udtrykkeligt samtykke til mindre indgribende behandlinger som at indkalde børn i klassen, foretage undersøgelser, afpudsning, tandrensning og mundhygiejneinstruktioner.

Det er også vores klare indtryk at hovedparten af forældrene er tilfredse med denne måde, da det giver mindre indgriben i deres arbejdstid og børnenes skoletid.

Det er klart en stor fordel, at vi kan nøjes med et generelt udtrykkeligt samtykke til røntgen og fluorbehandling. Det sparer mange ressourcer, at forældrene ikke skal kontaktes hver eneste gang disse behandlinger skal foretages.

Det er også vores klare indtryk, at hovedparten af forældrene er tilfredse med at kunne give et generelt samtykke. De fleste udtrykker undren, hvis de bliver spurgt igen.

5.1. Effekter for målgruppen

Se ovenstående kommentarer.

Andre der har haft effekter af forsøget er skolerne, der kan spare undervisningstid ved at undersøgelsen er mere smidig og barnet f.eks. ikke skal have ny aftale til røntgen.

5.2. Økonomiske effekter

Det er svært at beregne den økonomiske effekt. Dog er det sikkert, at vi som Tandpleje har en meget bedre ressourceudnyttelse, da vi kan udnytte evt. udeblivelser fra andre borgere til at tilkalde andre børn på skolen.

Vi sparer også en del arbejdstid ved at kunne foretage røntgen og fluor på grundlag af et generelt samtykke, da vi så i de fleste tilfælde undgår fornyede aftaler til dette.

5.3. Øvrige positive eller negative virkninger

Der har kun været positive virkninger ved forsøget. Se ovennævnte.

5.4. Afsluttende bemærkninger

Forsøget har samlet set indfriet forventningerne.

Vores vurdering er, at resultaterne fra vor kommune vil være gældende i de andre 97 kommuner, som har en decentral organisering, hvor børnene kan indkaldes på skolen.